

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto

Työvaliokunnan kokous

Muistio

Aika 11.11.2024 klo 9:01 - 11:07

Paikka Teams

Osallistujat

Maija Koistinen, puheenjohtaja
Raili Louhimaa, varapuheenjohtaja
Paavo Lähetkangas
Tuula Mustonen
Lasse Jalonen
Sinikka Soukka

Muut osallistujat

Marjo Riitta Tervonen, yhteistyöjohtaja, yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi
Marja Salo, palvelualuejohtaja, vammaispalvelut (kohdat 1.–4.)
Miia Kekarainen, hankintapäällikkö, palvelujen hankinta (kohta 5.)
Tiina Viittala, projektisuunnittelija, kehittäminen (kohta 8.)
Sirpa Hyyrönmäki, osallisuus-, yhdyspinta- ja hyvinvointikoordinaattori,
yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi, kokouksen sihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:01.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

3. Kokouksen päätösvaltaisuus

Sihteeri kävi läpi osallistujat. Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

4. Muutokset kuljetuspalveluissa 1.11. alkaen, Marja Salo

Marja Salo kertoi kuljetuspalvelujen muutoksista, jotka astuivat voimaan 1.11.2023. Näihin palveluihin kuuluvat vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumisen tuen palvelut, reittikuljetukset, muut sosiaalihuollon henkilökuljetukset, parikuljetukset sekä kiireettömät potilassiirrot. Kunnat siirtyvät Matkapalvelukeskuksen keskitettyyn välitykseen viimeistään uuden sopimuksen solmimisen myötä. Matkapalvelukeskuksen välityspalveluun liittyivät 1.11. alkaen seuraavat kunnat: Hailuoto, Liminka, Lumijoki, Muhos, Kalajoki, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahе, Siikajoki, Kuusamo, Taivalkoski ja Kärsämäki.

16.11. alkaen mukaan liittyy Oulainen. Tavoitteena on, että yhtenäiset kuljetuspalvelusopimukset saadaan koko Pohteen alueelle ennen siirtymistä Tervialle.

Kuljetuspalvelujen muutokset ovat aiheuttaneet haasteita, ja Pohde on tietoinen tilanteesta. Perjantaina 1.11. aamulla puhelinlinjat ruuhkoutuivat, ja iltapäivällä ilmeni haasteita puhelinoperaattorin kanssa. Autojen saatavuudessa oli ongelmia. Erityisesti haasteita ilmeni Raahessa, Kuusamossa, Haapavedellä ja Muhoksella. Kokonaistilannetta seurataan ja ratkaisuja etsitään yhteistyössä hankinnan, palveluntuottajien ja alueellisten palvelujen kanssa.

Keskusteltiin kuljetuspalvelujen haasteista. Kaikki vammaispalvelulain piiriin kuuluvat asiakkaat eivät ole saaneet tiedotetta ja korttia. Odotusta ei enää korvata, johon vammaiset ovat tottuneet. Matka katkeaa, jos odotus on yli 15 minuuttia. Kuljettajien puhelinnumeroissa on havaittu virheitä. Lisäksi asiakkaat ovat kertoneet, että taksit saapuvat myöhässä, tulee vääränlainen taksi tai puhelimeen ei vastata 15 minuutin kuluessa. Lisäksi palveluntuottajia ei ole riittävästi saatavilla kaikilla alueilla. Työvaliokunta painottaa, että kyseessä on iso muutos, eikä siitä tule antaa liian optimistista kuvaa. Keskusteluissa nousi esille myös kunnan vastuu järjestää joukko- ja palveluliikenne. Työvaliokunta toivoo, että vammaiset saavat oikeaa ja ajantasaista tietoa kuljetuspalveluista ja kuljetuspalveluissa tapahtuvista muutoksista.

Pohde korvaa asiakkaille ylimääräiset kulut ja korjaa havaitut virheet. Ongelmatilanteisiin haetaan aktiivisesti ratkaisuja. Aluehallitus ja hyvinvointialueen johtoryhmä ovat tietoisia haasteista. Palautetta toivotaan Pohteen asiakaspalauttejärjestelmän kautta. Matkapalvelukeskuksen vastuualuepäällikkö Minna Mikkola seuraa palautteita ja reagoi niihin.

Työvaliokunta toivoo, että Pohde laatii kuljetuspalveluista ohjeet asiakkaille. Asiakkaille on tärkeä tiedottaa, mitä palvelut sisältävät ja miten niitä käytetään. Ohjeet voi liittää esim. laskun yhteyteen ja laittaa nettisivuille. Työvaliokunta korostaa, että paperinen tiedotus on tärkeää nettisivujen lisäksi.

Marja Salo poistui kokouksesta klo 9:31

Miia Kekarainen saapui kokoukseen klo 9.31

5. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaisen avustajapalvelun myöntämisen perusteet, Miia Kekarainen

Pohteen tavoitteena on yhdenmukaistaa sosiaalihuoltolain mukaisen avustajapalvelun myöntämisen perusteet koko Pohteen alueelle. Tällä hetkellä palvelu on käytössä ainoastaan Oulun kaupungilla.

Avustajapalvelu on sosiaalihuoltolain 14 §:n mukainen palvelu, jolla vastataan sosiaalihuoltolain 11 §:n mukaisiin tarpeisiin. Avustajapalvelu on kotona asumista tukevaa palvelua, jonka tavoitteena on ylläpitää ja parantaa asiakkaan toimintakykyä, tukea asiakkaan omatoimisuutta ja ennaltaehkäistä toimintakyvyn heikkenemistä siten, että asiakkaalla on mahdollisuus avustettuna hoitaa itse muun muassa kodin ulkopuolelle suuntautuvia asioita. Avustajapalvelun tarkoituksena on ennaltaehkäistä asiakkaan siirtymistä säännöllisten tai raskaampien palveluiden piiriin. Palvelua myönnetään, jos asiakkaan kotona pärjääminen vaarantuu ja asiakkaalla on selkeä riski siirtyä säännöllisen ja/tai raskaamman palvelun piiriin, eikä asiakkaalla ole omaisten ja läheisten tukea tai omaisella/läheisellä ei ole voimavaroja asiakkaan auttamiseen.

5.1. Työvaliokunta antaa näkemyksensä valmisteluun

Avustajapalvelun myöntämisen edellytykset

Työvaliokunta ehdottaa, että voimavaran käsite määritellään tarkemmin, koska se vaikuttaa palvelujen myöntämiseen. Mikäli avustajapalvelut pyritään ensisijaisesti järjestämään omaisten ja läheisten toimesta, heille annetaan melkoinen vastuu, eikä se ole lainmukaista. Sosiaalityöntekijä arvioi omaisten voimavarat ja päättää avustajapalvelusta, joten voimavaran käsite on tärkeä selkeyttää.

Työvaliokunta ehdottaa, että yhteisöllisessä asumisessa asuvien avustajatarpeet selkeytetään. Jos asiakkaalla on yhteisöllisen asumisen paikka, avustajapalvelun myöntämisen perusteet eivät täyty, tarkempi määrittely on tarpeen. Mikäli yhteisöllistä asumista tarjotaan vammaisille ostopalveluna, valvontavastuu tulisi selkeyttää, etenkin jos tämän perusteella avustajapalvelu evätään.

Työvaliokunta painottaa, että vaikeavammaisten subjektiivista oikeutta henkilökohtaiseen avustajaan ei saa heikentää, eikä korvata sosiaalihuoltolain mukaisella avustajapalvelulla. Etäpalvelut ovat yleistyneet, mutta on tärkeää, ettei oleteta digitaalisten palvelujen riittävän ratkaisuksi. Vammais palveluilla tulee mahdollistaa asiakkaille samat mahdollisuudet kuin vammattomille henkilöille, esimerkkinä kulttuuri- ja kauppapalvelut.

Työvaliokunta pitää sosiaalihuoltolain mukaisen avustajapalvelun myönteisenä ja uutena palveluna, mutta se ei saa korvata vammais palvelulain mukaista henkilökohtaista avustajapalvelua. Lisäksi on varmistettava, että avustajapalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla koko Pohteen alueella.

Sosiaalihuoltolain mukaisen avustajapalvelun myöntämisen perusteet on käsitelty järjestämisen johtoryhmässä. Seuraava käsittely on tulevaisuuslautakunnassa 27.11. ja päätöksenteossa tulevaisuuslautakunnassa joulukuussa.

Miia Kekarainen poistui kokouksesta klo 10:09.

6. Vammaisneuvoston 4.11. kokouksen esityslista, Marjo Riitta Tervonen

Seuraavan vammaisneuvoston kokouksen asialistalle ehdotetut aiheet:

- Kuntouttava toiminta Pohteen toimipisteissä
- Pohteen asiakaspalvelujärjestelmä
- Vammais palvelujen ajankohtaiskatsaus; Padlet ja aihetoive
- Vammaisystävällinen palkinto -työryhmän valitseminen
- Työllisyysasiat, TE-uudistus ja erityisryhmien työtoiminta?
- Kuntien vammaisneuvostojen asiat
- Kevään 2025 kokoukset

7. Vammaisneuvoston roll-up, Sirpa Hyyrönmäki

Sirpa Hyyrönmäki esitteli graafinen suunnittelija Tea Nevanperän luonnoksen vammaisneuvoston roll-upista.

Työvaliokunta hyväksyi roll-upin. Roll-up laitetaan tilaukseen.

Työvaliokunta toivoo, että vammaisneuvoston verkkosivulle lisätään ikonit, jotka kuvaavat vammaisuuden monia ilmenemismuotoja.

Tiina Viittala saapui kokoukseen klo 10:27.

8. Tukea digitaaliseen asiointiin -verkkosivu, Tiina Viittala

Digituki on tukea sähköiseen asiointiin, palveluiden ja/tai laitteiden käyttöön. Digituen muotoja ovat lähituki, etätuki ja digituki voi olla myös koulutusta esimerkiksi verkkokoulutusta ja kursseja. Jokaisella tulee olla mahdollisuus hyödyntää digitaalisia laitteita ja palveluita.

Hankkeessa kehitetään toimintamallia, joka tukee järjestöjä Pohteen digitaalisten sosiaali- ja terveystalvulujen käytön ohjaamisessa jäsenilleen. Tukea digitaaliseen asiointiin -verkkosivu on osa tätä toimintamallia. Verkkosivu sisältää ohjevideoita Pohteella käytössä olevista digitaalisista palveluista, Omaolon ja Terveyskylän käytöstä, yleisesittelyt palveluista ja lyhyitä, selkeitä ohjevideoita siitä, miten kyseessä olevia palveluja käytetään. Verkkosivujen rakentamisessa on huomioitu saavutettavuus esim. selkeä kieli, sivun voi kuunnella ja videot on upotettu ja tekstitetty.

Tiinan johdolla tutustuttiin Tukea digitaaliseen asiointiin -verkkosivuun.

Työvaliokuntaa kiittää, että tämä on hyvä ja tarpeellinen palvelu Pohteen verkkosivuilla.

Kuntien vammaisneuvostot voivat pyytää Tukea digitaaliseen asiointiin -verkkosivun esittelyä neuvoston kokouksiin; Sanna Juutinen, sanna.juutinen@pohde.fi. Järjestöille on esittelytilaisuus 10.12., tilaisuuden osallistumislinkki löytyy [Pohteen tapahtumakalenterista](#).

Nettisivuilla on tärkeää tiedottaa, missä kunnissa digitaaliset palvelut ovat saatavilla.

Tiina Viittala poistui kokouksesta klo 10:44.

9. Tiedoksi: Pohteen vastine Sievin vammais- ja vanhusneuvostoille täydennettynä, Marjo Riitta Tervonen

Täydennetty vastine on lähetetty Sievin kunnan Pohteen vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston edustajille. Työvaliokunta tutustui täydennettyyn vastaukseen ja merkitsi sen tiedoksi.

10. Täyttä elämää - vammaispalvelut muutoksessa -seminaari, Marjo Riitta Tervonen ja Sirpa Hyyrönmäki

Seminaariin on ilmoittautunut 106 osallistujaa, 64 saapuu paikan päälle, 36 osallistuu etäyhteydellä ja 6 on tilannut tallenteen. Toiveena on saada enemmän osallistujia paikan päälle. Tilaisuus voidaan avata Pohteen työntekijöille Ilonassa tämän viikon ajaksi. Usea kunta järjestää etäkatsomoita, mutta kuntien neuvostoista toivotaan osallistujia myös paikan päällä. Kuntia ja järjestöjä on hyvä muistuttaa osallistumisesta paikan päälle.

Tilaisuus streemataan ja tallenne on katsottavissa kahden viikon ajan. Viittomakielen tulkkaus toteutetaan kahdella kameralla.

Tilaisuudessa on yleisavustajia. Yleisavustajat esitellään aloituspuheenvuorossa. Aloituspuheenvuorossa pyydetään myös tiedottamaan etäkatsomoista.

11. Muut asiat (kuulumiset eri tilaisuuksista jne.)

Hailuodossa Pohteen tapahtumailmoituksia ja järjestöjen tilaisuuksia on jaettu hailuotolaisten ilmoitustaululla Facebookissa. Tämä käytäntö on todettu kannattavaksi. Tärkeä on pystyä poimimaan ne uutiset, jotka koskevat kuntalaisia. Tavoitteena on myös se, että kuntalaiset oppivat käyttämään Pohteen

tapahtumakalenteria.

12. Seuraava työvaliokunnan kokous

Työvaliokunnan seuraava kokous on 30.1.2025.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:07.